

Szűz Mária ajándéka

Húsz éve immár asszonyaink lázadásának, annak az időszaknak, amely a mi falunk, Oromhegyes legnagyobb történelmi eseménye volt. Ne higgye senki, hogy én most túlzok, mert az ember hajlamos az ilyesmire, ám én azt vallom, ilyen komoly dolog a mi kis közösségünkben fönnállása óta nem fordult elő.

Háborúba kezdett az országunk, számunkra idegen érdekek vezérelték a legfőbb vezetést, ám a mi vérünk is kellett volna szándékaik valóra váltásához, és nem rajtunk, behívott férfiakon múlt, hogy közülünk valahányan idegen mezőkön haraphattak volna fűbe, mert nem az ország védelmében, a szabadságért hullottunk volna el, hanem valami egészen másért. Azt hiszem, katonahalálunk nem lehetett volna hősi tett, még azt sem lehetett volna mondani az ottmaradókra, hogy elesett, ahogy szokás e szomorú katonasorsot megnevezni. Akkor én pontosan ezt éreztem. Elszorult a szívem-lelkem, tudatomban kikristályosodott, hogy a hazámnak hitt állam elárult engem, kivetni igyekszik személyemet, és a falubéli generációm is, mert szinte mindannyiunknak kézbesíteni akarták a behívókat. A kézbesítők egyike megtagadta a behívók széthordását, s ennek híre azonnal szétröppent a faluban, de a névsor is ismert lett nyomban, egy pillanatra ólomként rakódott a döbbenet a falura, vagy 200 embert akart elragadni közösségüinktől a vérszomjas hatalom. Ekkor láttuk meg igazi arcát, amelyet évtizedeken át eltakartak előlünk, bábok vagyunk csupán, személyi számok, egyenruhába bújtatott tömeg leszünk, ölni megyünk idegenbe, rombolni, elpusztítani mások munkájának gyümölcsét, rabolni fognak valakik általunk. És megmagyarázzák majd nekünk, hogy magasztos tetteket hajtunk végre, nem bűnöket, tiszták maradunk a világ előtt. És Isten előtt? És önmagunk előtt? Ó, az a kézbesítő, köztünk az első szolgálatmegtagadó, akit később tettéért elítélt a katonai bíróság, vagy valami más büntetőbíróság, s le is ült vagy három hónapot, talán ő adhatta az ötletet asszonyainknak az összefogásra.

Mi, behívott férfiak, legalábbis a többség, alighanem elhagytuk volna a családunkat, hallgattunk volna az erőszakos behívásra, de asszonyaink másként

gondolkodtak és nagyon hatásosan cselekedtek. Olyan szervezkedés lázadt föl az erőszak ellen, amellyel szemben nem volt eszköze militarizált világunknak. A férfiakat a katonai bírósággal fenyegették, de az asszonyokat azzal meghát-rálásra bírni nem lehetett. És ők körbevették minket, férfiakat, a párjaikat, aztán a gyakorlatban, a legnehezebb körülmények között is eleget tettek ősi kötele-zettséjüknek, megvédték a családot. Én akkor szembesültem ezzel az igazság-gal, pedig volt előttem előbb is néhány példa, elsősorban az anyám, de mindkét nagyanyám is. Mindennapi küzdelmeiket érzékeltem is, láttam is, de akkor ez természetesnek tűnt előttem, hiszen mindig ott gőzölgött a tányér leves dél-ben az asztalon, lyukas cipőben sem kellett járnom, pedig nem voltunk valami tehetősek.

Az asszonyaink béketüntetést szerveztek, aztán testükkel védelmeztek min-ket a Zitzer Clubban, és félelemtől reszketve váltak bátrakká, azt mondanám, igazi hősök voltak, de talán valaki túlföntül patetikusként tartaná e megfogal-mazásomat.

Az én feleségem is azonnal csatlakozott a szervezőkhöz, sokat is vállalt ma-gára, mert nekünk akkor még nem volt gyerekünk, így több időt szakíthatott a köz dolgaira, mint az anyák.

Ez volt igazán a mi nagy bánatunk! Nem szállt golya a kéményünkre, pedig házasságunk első pillanatától kezdve hívogattuk kedves madarunkat, csak nem talált utat házacsánkba. Elmentünk mi mindenféle kivizsgálásra, de hiába voltak a klinikai látogatások is, végül Újvidéken, Szegeden is csak azt mondták a professzorok, amit legelőször megállapított rólunk a zentai nőgyógyász, gye-rekeim, minden rendben van veletek, szeressétek egymást nagyon, és bizakod-jatok!

Nyolc év bizakodás után következett be 1992 májusa, a behívások és az asz-zszonylázadás kora. Mi ketten nagyon szerettük egymást, de szerelem hónapja tizedik napján fölborult életünk rendje. Bekényszerültem a többi szolgálat-megtagadóval a Zitzer Clubba. Ott aludtunk egymás hegyén-hátán, nem gon-doltam én azokban a napokban szerelemre meg gyermekáldásra, félelem nyo-masztott, hiszen körbezártak bennünket páncélosok, elpusztítással fenyegettek, kő kövön nem marad, ha nem teljesítjük a hatalom parancsát. Rettenetes üzenet volt ez, fölajdult bele kicsiny világunk! Félelmünket fokozta még az állandó rendőri jelenlét meg a katonai járőrözés, csupa olyan megnyilvánulás, amelyhez hasonlatos főnnállása óta nem esett a mi falucskánkban.

Viszont 11-én délután igazán megnyugtató volt, hogy munkaidő után meg-jelent a feleségem, megcirógatott, megfésülte kusza, kavargó gondolataimat. Aztán elviharzott, sok a dolgom, kedves, mondta, és elviharzott a konyhába, ahol Maris nénivel, a szakácsnővel, Fifivel, a Club tulajdonosának feleségével meg más asszonyokkal, lányokkal pompás vacsora elkészítésébe kezdtek. Olykor, ha ideje engedte, kiszökött hozzám, kedveskedett, és különös fény égett a sze-mében, mint lány korában, amikor udvaroltam neki. A vacsora elkészült, első

komoly teljesítménye volt ez egy asszonycsoportnak, hiszen vagy háromszáz adagot tálaltak! Meg is kapta a készítő csoportja a legnagyobb elismerést, mindent eltakarítottunk! Nekem nagyon ízlett, és bevallom, kiéreztem a feleségem főztjének az ízét! Éjszaka aztán, amikor visszavonult a nők csoportja, beszélgettünk egymással, már nem is a katonaságról, de asszonyainkról, kedveseinkről, s az volt a csodálatos, hogy mindahányan, akinek a felesége főzött a konyhán, én is, fölfedeztük párunk főztjének az ízét. Ez talán varázslat volt, mert az asszonyok képesek mindenféle dolgokra, és az Isten segíti őket jó cselekedeteikben!

Jött aztán az én feleségem minden délután, ott maradt a Clubban késő estig, én csak figyeltem őt, kinyílt, mint a rózsa, kívánatos volt, szerelmesebb lettem bele, mint legénykoromban! Bírtam négy napig az epekedést, aztán történt valami, s ez megváltoztatta a mi életünket. Késő este volt, 14-én búcsúzott tőlem az oldalbordám, én ölelgettem, ám csak megszaladt a kezem, erősen magamhoz szorítottam, szinte roppantak a csontjai. Arca arcomhoz ért, hajának illatát lélegeztem be boldogan. Aztán csak indulnia kellett, engedett hát szorításom. Induláskor szemembe nézett, megkaptam a búcsúpuszit:

- Szúr a szakállad, de nagyon! - mondta.
- Napok óta nem borotválkoztam.
- Feledékeny vagyok. Hoznom kellett volna a borotvádat.
- No, majd holnap elhozod.
- Majd holnap!

Elvitte őt tőlem a sötét, lépte kopogását sokáig hallottam, azt hiszem, inkább a lelkemben visszhangoztak azok a léptek...

Csakhogymás is történt! Közülünk, szolgálatmegtagadók közül néhányan már leléptek éjszakára, hazasettenkedtek, s hajnallal visszajöttek. A rendőrök nem kívántak éberek lenni, bevacsoráztak velünk, aztán ellustultak, elbóbiskoltak, vagy csak úgy tettek, mintha szundikálnának közöttünk.

Másnap délután megjelent a feleségem.

- Hoztam a borotvádat! - nyújtotta felém kicsi táskámat.
- Nem borotválkozom itt.
- Szakállat akarsz növeszteni? - rémüldözött. - Azt ne tedd! Nagyon csúnya lennél szőrös képpel!

- De azért úgy is szeretnél?
- No, én nem!
- Akkor megborotválkozom, de otthon!
- Veszélyes lehet! Elragadhatnak!
- Nem érdekelnek!
- Mi lesz velem, ha elvisznek?
- Nem visznek el! Bezárjuk a kaput. Csak nem törik ránk?
- Ki tudja, mire képesek a katonák?

Mondhatott bármit, nem hallgattam rá, kézen fogtam és hazacipeltem őt. Makacs gyerekként húzatta magát, én meg dorgáltam őt. Hazaérve a szomszédok átköszöntek, mi meg bezárkóztunk. Az én duzzogó feleségem metamorfózisa

egyetlen pillanat alatt bekövetkezett, tündérré változott, olyanná, amelyen a mesékben sincs, mert a mesélőkhöz nincs oly közel a tündérke, mint hozzám az én szerelmes feleségem. A fürdővizemet is ő keverte, le is vetkőztetett, mint anyám kisgyerekkoromban, hangosan mondogatta, most emeld a jobb kezed, most a bal lábad, én megbabonáztottan cselekedtem mindazt pont úgy, ahogy kérte tőlem. Ha tehette volna, karjába is fölemelt volna, úgy rakott volna bele a kádba. Két gyönyörű kezével fürdetett, csicsergett közben és döngicsélt, szappanozta a hajam, mosogatta a fülem, az arcom, minden testrészemet. El sem tudom mondani azt az érzést, azt a kellemes borzongást, amelyet keze érintése okozott nekem, de ennek a lopott boldogságnak is vége szakadt, mert éppen vetkőzni kezdett volna, hogy mellém üljön a kádba, amikor megzörrent a bejárati ajtó.

- Ilonkám! - kiáltott a végszomszéd Böske néni. - Gyere ki gyorsan!

- Mi van? - ugrott ki a fürdőszobából a kedvesem.

- Három katonai őrző érkezett. Nagyon mérgesek!

- Hogyhogy?

- Azt mondja a szomszéd Peti, aki végigbiciklizte a falut, hogy keresik a hazatérő embereket, volt már, ahol beugrottak a kapu tetején is, mert nem nyitottak nekik utat!

- Mi lesz velünk, Böske néni, itthon az uram!

- Gyertek át hozzánk a kerten. Kibontottam a kerítést, én már így jöttem át. Nálunk nem keresik az emberedet.

Nem mérlegeltük mi, igaz-e a Peti gyerek információja, tényleg keresik-e az otthont szeretőket, összekaptunk ezt-azt, s átrobogtunk a kerteken Böske néniék házába. Rendesen meg sem törülközhettem, így Böske néni adott törülközőt, ám kivette kezemből a feleségem, és ott, a néni konyhájában szárítgatni kezdte a hajamat és gögicsélt nekem, mintha pici gyermek lettem volna. Böske néni vacsorát tálalt, jóféle paprikás szalonnát, ettünk is, nagyszerű volt. Vacsora után sört bontottunk, béke lengett körülöttünk.

- Megágyaztam a tisztaszobában - mondta a néni a feleségemnek.

- Köszönjük, Böske néni!

- Híres szobánk az! Ott születtek öreganyámék vagy tízen, nyolcan föl is cseperedtek, egyet elhívott közülük Ferenc Jóska. Apámék is ott születtek mind a heten, és mi is ebben a szobában születünk mind az öten.

Megindultunk a tisztaszobába, Böske néni velünk tartott az ajtóig, ott meg-simogatta feleségem haját.

Hófehér volt a tisztaszoba. Régi bútorok laktak benne, almárium is volt, háromfiókos, és állt még a banyakemence, fapadkával körbegallérozva. Levendulaillat terjengett. Két ágy volt a szoba két oldalán, közte az ebédlőasztal hat székkal.

A jobb oldali ágyat vetette meg nekünk Böske néni, az asszony ágyát.

Különös éjszakánk volt, a lelkünk is egyesült, a testünk is, pontosan éreztem, hogyan hatolok feleségem egész testébe, és hogyan hatol ő az enyémbé, reszketünk az egyesülés gyönyörűségében, csókoltuk egymást, nevtünk és sírtunk.

Ilyet nem éreztem addig soha. Pedig szerelemmel szerettük egymást addig és azóta is, de az a pillanat valami különös ajándéka lehetett a Teremtőknek. Hajnalig álmodtunk és szerettünk, akkor kakasszóra indulnom kellett, vissza-lopnom magam a Zitzerbe.

Böske néni egész éjjel ébren virrasztott, őrizte álmunk, így mondta, s arról is beszámolt, valami kocsi valóban megállt a házunk előtt, meg is zörgették tán a kiskapu kilincset, de lehettek azok falubéliek is a faházból. Ki tudhatná, ki járt felétek, éjjel nem lát az ember. Megölelt, megcsókolt engem búcsúzóul a kedves néne, feleségemet is körbeszerette, újra megsimogatta a haját és megáldotta:

- Adja Isten, hogy teljesüljön a vágyad, édes lányom!
- Az bizony nagyon jó lenne, Böske néni!
- Bízál csak Szűz Máriában, lányom!
- Bízom benne, Böske néni! - nyugtatta a szomszédasszonyt a feleségem.

Én a kertek alatt lopóztam a Temetőig, onnan szinte futva érkeztem a Zitzer Clubig. Többen ébren voltak már.

- Megjöttél? - kérdezte volt padtársam.
- Meg.
- Nagyon belemerültetek valamibe! - kajánkodott.
- Honnan veszed?
- Borotválkozni mentél haza...

A képemhez kaptam, szűrt istentelenül, s a tükörhöz lépve láttam, szőrös a pofám, megijedtem magamtól!

Délután a feleségem elhozta a borotvát, aztán levakartam barbár kinézetemet, illatos lettem, mint szerelmes regények fiatalurai.

- No, most már szép vagy! - állapította meg a feleségem.
- Tegnap nem voltam szép?

- Ó, az a tegnap...! - nem mondta tovább, hozzám bújt, én átöleltem, s újra éreztem a különös áramlást az ereimben. Mintha egyesült volna a vérkörünk, s bennem az ő szíve keringetné az életet.

Volt még aztán sok hazaszökődés, mindannyian meg-meglátogattuk a családukat, a hatalom szigora is ráunt üldözésünkre, abbamaradtak a tüzetes vizsgálatok, a rendőri jelenlét is a Club körül volt csupán. Őrzőink leginkább bratyiztak velünk, ették a kajánkat, megelégedettséggel nyalták a szájukat, mint a kutyák, áldották az oromhegyesi nők főztjét, szinte irigyeltek minket, hogy milyen csodálatos asszonyaink vannak.

Június vége felé, szép csillagos este, szorongva figyeltem az utcát, mikor tűnik föl a feleségem. Minden áldott nap megjelent, és mindig délután, szabadnapokon meg már reggel köztünk volt, ragyogott a szeme, boldogan néztem őt, amikor ott serénykedett a többi nővel a konyhában, műsoros alkalmakkor meg átöleltem a vállát, ő hozzám bújt, s együtt figyeltük Hevesi Tamást, Dinnyés Józsefet, Kalapáts Józsefet, Kátó Ferencet, a kedves művészvendégeket, vagy Csusbela Ferencet, Páll Sándort, Kasza Józsefet, Vesna Pešičet, a politikusvendégeket,

s az újságírókat, szerkesztő úr Keszég Károlyt, a *Napló* hetilap első emberét és a háborúellenes publicisztikánk különösségét, Tóth Líviát, a csinos rádiós-lányt, a magyarszós Kókai Pétert, aki látogatása vidám és abszurd hangnemével nagyot fordított háborúellenes tiltakozásunk irányán, s áttértünk mi is a reális mezőkről az abszurd, irreális világba, így ismert aztán meg bennünket öt kontinens.

Mondom, minden délután eljött hozzám az asszonyom, szinte percre pontosan érkezett öt óra felé, de azon a napon még nem tért meg a Clubba. Kétségek között gyötrődtem, minden borzasztóság eszembe jutott, csak jó nem, mert ilyen az ember, csak a rosszra tud gondolni, s megeszi magát egy pillanat alatt. Már kezdtek tálalni a vacsorát, de engem nem érdekelt az étel, álltam csak az alacsony kerítés mellett, figyeltem, mikor kanyarodik be a feleségem a sarkon. De ő nem tűnt fel, akármennyire is kívántam már a jöttét.

Az egyik rendőr közel állt hozzám, észrevette aggódásomat.

- Valami baj van?

- Nem tudom...

- Látom, hogy szorong.

- Nem jött a feleségem, pedig naponta itt szokott lenni.

- Valami közbejött neki.

- Akkor szólt volna tegnap.

- No, várjon! - szólt, s a rádióadóján kapcsolatot teremtett a központtal. - Történt-e valami, talán baleset, egy fiatalasszonyról lenne szó!

A rádió recsegett valamit.

- Nincs semmi érdemleges, nyugodjon meg! - érintette meg a vállam a rendőr. - Tudnának róla a kollégák, ha valami baj történt volna. Nyugodjon meg szépen!

A gyomrom összerándult, nem mentem én vacsorázni, szinte bántott az étel illata, fájt a vacsorázók kedélyes társalgása.

Égészen besötétedett már, amikor megállt egy kocsí a Zitzer előtt, ketten léptek ki belőle, a feleségem meg Keszég Karcsi, a naplós. A feleségem lába a földbe gyökerezett, amikor meglátott, hogy sápadtan a kerítést támasztom, aztán lassan hozzám lépkedett. Fölemelte a fejét, szemében könny csillogott, az én könnyem is kibuggyant, éreztem arcomon a melegséget, ám rémületemet asszonyom könnyön áttörő mosolya egyetlen minutum alatt elhessentette. Összekapaszkodtunk, görcsösen öleltük egymást, dehogy engedtem volna el magamtól, szegénykém levegőt alig kaphatott.

- No, ünnepeljünk, barátom! - nevetett rám főszerkesztő úr, Keszég Karcsi.

- Mit?

- Ereszd már el az asszonykádat, hogy beszélni bírjon!

A háborúellenes, ellenzéki *Napló* című hetilap első embere szavára többen fölfigyeltek, körénk gyülekeztek. Az én asszonykám előbb szégyenlősen körül nézett, aztán átkarolta a nyakamat, szájon csókolott:

- Nemsokára hárman leszünk, Apa!

- Mondom, hogy ünnepeljünk! - kiáltotta a szerkesztők szerkesztője.

A többiek hangosan ránk köszöntöttek, mindjárt mindenki tudott mindent, én meg elültettem a feleségem szavát a lelkembe, s azóta is sűrűn-sűrűn áthallom: Apa. Először szólított így.

Bizony jólesett a vacsora, ettem is, mint a farkas, nyaltam is a számat, mint a jóllakott kandúr, a feleségem meg mesélt, boldogan csacsogott:

- Azt mondta a főorvos úr, mert nála jártam ma délután, hogy megfogantam, áldott vagy, édes lányom, hangoztatta, és váltig kérdezte, mi történt kettőnk között? Én meg elmeséltem azt a szorongásos, félelmetes, gyönyörű éjszakánkat. Ő mosolyogva hallgatta, aztán megmondta a diagnózist.

- Egy stressz, édes lányom, bizony segít a fogamzásban. Ennek még szakirodalma is van! Menj és tájékoztasd a boldog apát, legyen egy jó híre a sok rossz között!

- Zentán találkoztam Keszég Karcsival, ide tartottak éppen, így elhoztak engem is.

- Ő tudta meg először a jó hírt?

- Neked akartam elmondani először, de nem bírtam magamban tartani!

- No, én ezért nem haragszom.

Keszégék celebráltak volna egy Napló-estet, de abból úgy, ahogy a szervezők és a föllépők eltervezték, nem lett semmi, a születendő gyermekről beszélgettünk, aztán a gyermekszülésről szóltunk, s azokról a kisdedekekről, akik majd ezután jönnek a mi világunkba, akik majd a mi kedves szülőföldünket virágoztatják be, mert megmaradunk ezen a tájon. Ezt én biztosan tudom.

A kislányunk elsőéves egyetemista, Erzsébetnek hívják az anyósom után meg Böske néni szomszédasszonyunk után, aki azon a legelső hajnalon megértett mindent és Szűz Mária áldott asszonyai közé sorolta a feleségemet. És áldott is lett a családunk, mert két öcsi követte Erzsikét, két vasgyúró, egyikük már a lányok után is megfordul, a másik még kisiskolás, és mozdonyvezető akar lenni.

Böske néni, a szomszédasszonyunk, aki sokszor dajkálgatta, vigyárgatta a mi gyerekeinket, azóta kiment a domboldalba az urához, de Erzsébet napon meglátogatjuk őket. Imával és nagy csokorral köszöntjük a nénit és a bácsit.